

ALUMNUS VAN HET JAAR DAAN BRUGGINK

OP DIT MOMENT WONEN ER MEER DAN 43.000 ALUMNI VAN DE TU DELFT VERSPREID OVER DE HELE WERELD. ALS BLIJK VAN WAARDERING WORDEN ALUMNI DIE EEN BIJZONDERE BIJDRAGE LEVEREN AAN TECHNOLOGIE, INNOVATIE, WETENSCHAP OF ONDERNEMERSCHAP BEKROOND MET DE TITEL 'ALUMNUS VAN HET JAAR'.

DIT JAAR GAAT DEZE EER NAAR EEN ALUMNUS VAN ONZE EIGEN FACULTEIT: IR. DAAN BRUGGINK (1976). ARCHITECT, ONDERNEMER EN VADER VAN DRIE JONGE KINDEREN. SINDS 2007 LEIDT HIJ ORGA ARCHITECT, EEN BIOBASED ARCHITECTENBUREAU DAT ONDANKS DE CRISIS ZIJN OMZET ZAG VERDUBBELEN EN OP DIT MOMENT DE VRAAG NOG MAAR NET AANKAN. ALS ALUMNUS VAN HET JAAR EN MET DE NEDERLANDSE BOUWPRIJS 2013 OP ZAK, IS HIJ MET ZIJN BUREAU EEN INSPIREREND VOORBEELD VAN HOE DUURZAAMHEID DE ESSENTIE VAN EEN GOEDLOPEND BEDRIJF KAN ZIJN. B NIEUWS GAAT OP BEZOEK BIJ ZIJN BUREAU; ALLE MANNEN DRUK AAN HET WERK, DE PROJECTEN ALS KUNST AAN DE MUUR EN DE TWEE PRIJZEN PROMINENT OP TAFEL. WAT IS HET RECEPT VOOR SUCCES VAN DEZE NIJMEEGSE ARCHITECT?

DOOR JANE STORTELDER

Waar komt die fascinatie voor biobased bouwen vandaan? Ik was altijd al erg met de natuur bezig en wilde eigenlijk bioloog worden. De evolutie, de werking en de groei van bijvoorbeeld een boom, daar lag mijn interesse. Biologie is het niet geworden, want in '95 ben ik naar Delft verhuisd om Bouwkunde te gaan studeren. Tijdens mijn studie was organisch en ecologisch bouwen nog wild en onbekend, maar als liefhebber van de natuur snapte ik niet hoe je de mooiste vormen met de meest smerige materialen kon maken. Een van mijn docenten vond het voormalig woongebouw 'De Zwarte Madonna' in het centrum van Den Haag het beste gebouw dat hij kende. Dat gebouw had niks met mijn fascinatie voor de natuur te maken. Ik heb 8,5 jaar over mijn studie gedaan, maar toen ik stage ging lopen en in de praktijk terecht kwam leerde ik pas echt hoe architectuur en techniek in elkaar zitten. De link met de natuur heb ik altijd gehouden, zo ben ik bij biobased bouwen terecht gekomen. De fascinatie begon dus al ruim voor mijn studie aan de TU Delft.

Het is 2007, het begin van de economische crisis. Jij richt in dat jaar ORGA Architect op. Wat is hiervoor nodig? Fascinatie, geluk, talent? Of gewoon een slimme ondernemersgeest? Ik heb bij verschillende bureaus gewerkt en deed sinds 2004 ORGA Architect er een beetje bij. In 2007 kreeg ik veel werk en besloot ik er fulltime voor te gaan. Ik had het grote voordeel dat duurzaamheid in die tijd flink in opkomst was. In 2002 kwam het boek 'Cradle to Cradle' uit en in 2006 de film van Al Gore 'An Inconvenient Truth'. Dit zorgde voor bewustwording van duurzame ontwikkeling. Daarmee was ik al bezig, dus eigenlijk zat ik voorop die golf. Mijn fascinatie voor de natuur heeft tot het biobased bouwen geleid; in een crisis houdt een specialisme stand. Daarnaast ben ik inderdaad een ondernemer, dus het is een combinatie van factoren. Je moet natuurlijk ook op het juiste moment op de juiste plek zijn.

ORGA Architect focust zich op biobased bouwen. Wat houdt dat in? Natuurlijke architectuur omvat drie elementen: techniek, vorm en materiaal. Biobased bouwen richt zich vooral op materiaalgebruik en techniek. Er zijn materialen op basis van fossiele grondstoffen en materialen op basis van plantaardige grondstoffen. Het doel is de materialen op basis van fossiele grondstof, bijvoorbeeld piepschuim, te vervangen door een materiaal met een plantaardige grondstof, zoals schapenwol, hout, riet of vezels. Het doel is de natuurlijke kringloop zoveel mogelijk uit te breiden. Dit kan worden toegepast op bijna alles: badkamertegels, isolatie, dakbedekking en ga maar door. Toch is 100% biobased bouwen moeilijk omdat je nog steeds met bijvoorbeeld elektriciteitskabels en glas te maken hebt, maar je kunt er wel heel ver mee komen.

Een voorbeeld van een biobased materiaal is de aubergineplant. De aubergine zelf is voedsel, maar in de plant zitten hele sterke vezels. Er is nu een techniek die deze vezels laat verstenen, zoals versteend hout. Het geeft een tegel-achtig materiaal voor bijvoorbeeld een buitengevel. Na de gebruiksfase verpulver je het en strooi je het uit over het land. Een echte biologische kringloop dus.

Toch baseer ik mijn keuzes niet alleen op duurzaamheid. ORGA Architect richt zich bewust ook op de vorm. Ik heb eens een overstek op het noorden gemaakt, puur als esthetisch element. Ik vind dit geen materiaalverbruik, zolang je het op een verstandige manier doet. Een ontwerp moet natuurlijk wel mooi zijn en reëel blijven. Mijn doelgroep is de 'Cultural Creative'. Zij eten biologisch, hebben een elektrische auto en willen een duurzaam huis, zonder dat ze moeten wachten op regen om te kunnen douchen. Deze groep leeft dus bewust, maar niet tot in het extreme. Ik noem het modern ecologisch bouwen: het gaat natuurlijk om recycling en het gebruik van duurzame materialen, maar het moet ook mooie en functionele architectuur zijn.

Je bent een van de voorlopers op het gebied van biobased bouwen. Is dit wel goed te integreren in de huidige bouwwereld? Technisch gezien is het mogelijk. De materialen zijn aanwezig en er is vraag naar deze manier van bouwen, dat is dus niet het probleem. Ik had vooral met praktische problemen te maken. Het is een heel gedoe om aan de aannemer uit te leggen wat je wilt. Toen ik bijvoorbeeld eens piepschuim wilde vervangen door BioFoam, zei een aannemer: "Maar piepschuim is toch veel goedkoper?" De bouwwereld is in mijn ogen conservatief; sommigen zijn er nog niet klaar voor om de traditionele markt los te laten. Om dit probleem op te lossen heb ik ORGA Bouw opgericht, dat een intensieve samenwerking tussen aannemer en architect mogelijk maakt. Ik wil een aannemer die mijn ontwerp doortrekt tot een goed gebouw. ORGA Bouw schuift aan bij het voorlopig ontwerp en kent de ontwerpkeuzes door en door. Hierdoor ontstaat een veel effectiever bouwproces.

"Mijn tip: specialiseren en ondernemen, zonder te vergeten dat je architect bent"

Woonark, Ouderkerk aan de Amstel

"Ik was altijd al erg met de natuur bezig en wilde eigenlijk bioloog worden. Ik ben architect geworden, maar als liefhebber van de natuur snap ik niet hoe je de mooiste vormen met de smerigste materialen kan maken"

Wat is het recept voor succes? Soms wordt er gezegd dat ik tegen de stroom in ga, maar eigenlijk ga ik juist met de stroom mee. Ik ga mee met de tijdsgeest en de groei van en vraag naar duurzaamheid. Maar het is ook de kunst om vernieuwend bezig te zijn. Dat doet ik bijvoorbeeld door ORGA Bouw op te starten. Een dergelijke samenwerkingsvorm is niet nieuw maar wel van deze tijd. We zijn ook aan het kijken of we de samenwerkingsverbanden breder kunnen trekken met bijvoorbeeld een 'groene' makelaar en de Triodos Bank. Dat is ondernemen, je moet innovatief zijn.

Binnen het bureau doet mijn vrouw de acquisitie. Dit is ook een belangrijk aspect. We maken onszelf en het ecologisch bouwen kenbaar door goed vindbaar te zijn op internet, door lezingen te geven op universiteiten en door artikelen in De Architect te publiceren.

Het succes zit hem denk ik ook in het feit dat ik bij de start van een ontwerp, direct de gebruikers wil spreken. Als het om een schoolgebouw gaat, ga ik in gesprek met de directie, de beheerder, de leerlingen maar ook met de buurt. Wat willen ze? Zo ontstaat een gebouw dat past bij de functie. Dit is een bottom-up benadering, vroeger was het veel meer top-down: een projectontwikkelaar heeft niks te maken met de gebruikers en wil zo goedkoop mogelijk bouwen maar toch aan de normen voldoen. Bij bottom-up gaat de bewoner nadenken over wat hij nodig heeft, nu en in de toekomst. Dat is een wezenlijk verschil, wat dat betreft is de crisis een zegen. Er ontstaan ontwikkelingen die anders geen kans hadden gehad.

Je richt je vooral op Nederland. Heb je de ambitie om internationaal te gaan? Op dit moment heb ik jonge kinderen, dus ik zit er niet echt op te wachten om maanden in het buitenland te zijn. Maar toen ik 'TU Delft Alumnus van het Jaar' werd, was toch het eerste wat ik dacht: daar kan ik de grens mee over. Toch wil ik eerst hier uitbreiden, maar het is wel iets wat ik zou willen. Het buitenland kan veel leren van Nederland. In Engeland ligt bijvoorbeeld veel potentie; ecologisch bouwen is daar groeiende, maar het biobased bouwen is nog niet zo bekend. In Duitsland en België zijn ze wel meer bezig met duurzaamheid, maar vooral op het gebied van energie. Terwijl voor mij de schaarste van grondstoffen een groter probleem is dan het energieprobleem. Maar als ik morgen gebeld word voor een leuke opdracht in het buitenland, pak ik hem met beide handen aan.

Je hebt op jonge leeftijd al veel bereikt. Wat is je droom voor de toekomst? Dat ecologisch bouwen mainstream wordt. En daarnaast de ultieme opdracht uitvoeren. Een voorbeeld hiervan weet ik niet, maar het zal de perfecte combinatie tussen techniek, vorm en materiaal zijn. Ik moet er natuurlijk wel de mogelijkheid voor krijgen. Ik verleg zelf steeds mijn grens; voor mij was mijn eerste aanbouw ook ultiem.

Wat is je advies voor de aankomende architect? Specialiseren! Nu is duurzaamheid de focus, maar er zijn heel veel gebieden waar je je op kunt specialiseren. Als je expert op een gebied bent, word je gevraagd. Tegelijkertijd is het handig als je van verschillende vakgebieden iets af weet, zodat je deze op de juiste manier bij je projecten kunt betrekken, zoals wij met de aubergineplant. De verantwoordelijkheid van de architect zal in de toekomst veel breder zijn dan dat deze nu is. Maar je moet het wel zelf doen. Dat betekent ondernemen, zonder te vergeten dat je architect bent.

Naast een oorkonde, een persoonlijk bedrag en natuurlijk de eer, mag Daan Bruggink ook een bedrag van 7.500 euro besteden aan onderzoek naar keuze. Hij wil hiermee een onderzoek door studenten en promovendi starten naar een 'off-the-grid' project in de Ardennen. De plannen staan nog in de kinderschoenen, maar misschien is dit de kans om inderdaad het ultieme project uit te voeren: "Geen opdrachtgever en veel verder gaan dan waar je normaal geremd wordt".

Voor meer informatie, zie orga-architect.nl en orga-bouw.nl